

Can Molera

Fogars de la Selva

Ubicació

Lloc/Adreça: Polígon 12 Parcel·la 11
Emplaçament Veïnat de la Vall de Ramió
Alçada: 88

Coordenades:

Latitud: 41.71712
Longitud: 2.61403
UTM Est (X): 467894
UTM Nord (Y): 4618441

Classificació

Número de fitxa 08082 - 156
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVI - XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Nivell 3 del Catàleg de Béns Protegits.
Número inventari Sí (IPA)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08081A012000110000BM

Fitxes associades:

[Pallissa i era de Can Molera](#)

[Relotge de sol de matí de Can Molera](#)

[Relotge de sol de tarda de Can Molera](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

Can Molera és una casa pairal situada en el vessant hidrogràfic dret de la riera de Ramió. Està construïda adaptant-se a l'orografia del terreny. És de planta rectangular, i consta de planta baixa i pis. La coberta és de teula àrab, a dues vessants, amb el ràfec paral·lel a la façana principal orientada al sud-est. Adossats per les diferents façanes, a excepció de la principal, hi ha varis edificis annexos fruit de les diverses ampliacions que s'han dut a terme al llarg del temps.

De la façana principal, destaquen el portal dovellat, amb marxapeus i portalons de fusta, i el portal forà. A ambdós costats, s'hi poden veure dues pedres moleres de diferent gruix com a element ornamental. A la planta pis, disposades simètricament al llarg de la façana, es comptabilitzen fins a sis obertures. Totes elles emmarcades per carreus de pedra (d'arc conopial, gravats i alguns dels ampits motllurats), en bona part de granit, que és la pedra autòctona per excel·lència en el municipi, tret de l'excepció de la pedra volcànica de Sant Corneli. A l'interior de la casa, totes les obertures tenen festejador.

L'edifici principal actual és el resultat d'importants reformes efectuades durant el segle XVIII, un segle de grans canvis i de noves concepcions ideològiques. Un exemple en són la realització dels dos rellotges de sol amb data de 1788. Destaquen també les dates gairebé esborrades, localitzades en alguna de les llindes, com la que està situada al damunt de la porta dovellada de la façana principal (17??). Així com els diferents monogrames epigràfics, principalment sobre les llindes de les finestres de les façanes de llevant, de tramuntana i de ponent. En el cas de les façanes orientades a tramuntana i a llevant, fan referència a un símbol de caràcter religiós, en el sentit de protegir als seus habitants, com són la creu eixamplada i la Creu de Jerusalem. A més, a la part inferior dels muntants de varies d'aquestes finestres s'hi poden observar decoracions antropomòrfiques i alguna de geomètrica, tot i que majoritàriament erosionades. A la planta pis de la façana de ponent, hi destaca una finestra realitzada entre els segles XVI i XVII, amb barrots de ferro, que actualment comunica a un terrat (teulat adossat a la mateixa façana, que impedeix identificar els elements estructurals originaris) parcialment cobert per una prolongació del teulat. Està totalment motllurada i hi destaca el treball efectuat a la llinda on conflueixen dos símbols: dues rodes solars i al centre, en petit, una representació vegetal coneguda amb el nom de la flor de la vida. De fet, al segle XVI, es van substituir progressivament les rodes solars per les representacions vegetals degut a la repressió de l'església cada cop més present. Molts dels símbols pagans emprats durant segles van modificar el seu disseny per adoptar l'aspecte d'una flor innocent que no pertorbés la mirada crítica de l'església. Per aquest fet en les flors grans de sis pètals, se'ls dona una lectura cristianitzant, recordant els sis dies que Déu necessità per a la creació del món, i per tant, envoltada pel cercle simbolitza la perfecció de l'obra de Déu.

A l'interior s'hi conserva el forn de pa i el celler i a l'extrem dret de l'edifici varies corts i un paller. De la coberta en destaca el fument de rajol amb barret.

L'estructura constructiva és tradicional, entre crugies amb parets de càrrega i cobriments de bigam o de volta. Els elements constructius i els diferents paraments estan relacionats amb la matèria primera obtinguda de l'entorn del mas, que potencien d'una manera destacable la relació entre la casa i la terra (terra, la pedra, la sorra, l'aigua, la calç, la fusta). La rajola, el cairó i la teula, provenien del forn que la casa tenia no massa lluny, en el camí actual, que mena a Can Mainou, per sota Ca l'Hivern.

Observacions:

Més al nord, darrere de la casa, hi ha la pallissa, que vista de l'exterior poca cosa conserva de l'original, amb el pilar central de granit amb la data gairebé esborrada de l'any 1794 i l'era. La bassa antiga, excavada al sòl, està completament embardissada al davant de la façana principal i una de més moderna es colgà per evitar accidents amb la fauna salvatge, que en caure no podien sortir.

Història

El mas surt referenciat en el fogatge de 1497.

Els llibres parroquials assenyalen l'any 1603, la mort de Damià Crosa “stan en lo mas Molera per arrendador”.

L'any 1609, es produeix la defunció de “Pere Rajoler, estan en lo Forn d'en Molera”.

L'any 1609 mort també Bartomeu Molera, deixant per hereu el seu fill Joan. L'any 1628 és enterrada Astàsia Molera, la seva esposa.

L'any 1641 neix i s'inscriu el bateig de Maria Molera, filla de Jaume i Maria.

Joan Molera i el seu fill Jaume, han de vendre, per execució de la cort, el Mas “Perxa d'Astor” de Gaserans al propietari de Can Mateu de Gaserans.

L'any 1663 s'inscriu l'òbit de Joan Molera amb setanta-dos anys.

L'any 1654 s'inscriu el bateig de Miquel Casanoves, fill de Joan i de Maria, masovers i habitants del Mas Molera.

L'any 1663, Bernat Boer, de trenta-dos anys és enterrat el masover del Mas Molera, que mor accidentalment d'un tret a l'esquena mentre s'enfilava en un roure del Sot dels Viviers amb l'escopeta penjada.

L'any 1668, Josep Soler i Mariana, també masovers, tenen bessones que neixen a la casa (Teresa i Àngela).

L'any 1675 també hi nasqué Maria Fàbregas, filla de Bernat i Dorotea.

L'any 1702 hi treballen Joan March i Anna, que bategen el seu fill nascut al mas.

L'any 1723 fan de masovers al mas, Joan Torras i Maria (†1729).

L'any 1744 és batejat Ramon Oller i Massó, fill d'Andreu i Rosa, habitants del Mas Molera.

L'any 1747 novament apareixen dos nous masovers, Miquel Riera i Maria Palau, i l'any següent, Josep Poch i Magdalena Cruixent, treballadors a la finca.

L'any 1726 sembla que a l'antic mas s'hi ha adossat una construcció nova on s'hi instal·len Grau Serrat i Rosa Paradell, pares de Francesc, “que habiten la Casa Nova d'en Molera”.

L'any 1762, també hi ha la referència d'alguna altra caseta situada en una vinya través del bateig de Ramon Marquès i Montet, fill de Ramon i de Maria, “habitants en la casa de la vinya d'en Molera”.

L'any 1793 novament un bateig de Miquel Cama i March, fill de Vicenç i de Teresa, "habitants en lo Mas Molera de Ramió".

L'any 1842 a la casa hi viuen un matrimoni masover acabat de casar, format per Andreu Garròs Gendre i Teresa Saurí Palmerola. Tindran quatre fills (Joan, Pere, Teresa i Jaume). L'esposa mor jove i el marit es casa en segones núpcies amb Maria Anna Viader i Piferrer, del qual naixeran vuit fills més (Maria, Josefa, Dolors, Francesc, Teresa, Jaume, Joan i Genoveva).

Fent un salt al cadastre de 1862, el propietari de la casa i les terres és Antoni Rovira. Declara posseir, una peça de quinze quarteres de secà, nou quartans de vinya, setze quarteres de sureda, dues-centes seixanta quarteres de bosc i seixanta d'erm. També disposa d'una altre peça amb mitja quartera de sureda, onze quarteres de bosc i sis quarteres i mitja d'erm. Té quatre parelles de bous, una mula i altre bestiar de treball que comparteix amb els masos Hivern, Talleda i el Molí de Ramió. També disposa de varis caps de ramaderia.

L'any 1889 el propietari continua essent Antoni Rovira, però també hi consten empadronats el matrimoni masover format per Pau Vilà Bota i Maria Mustarós Rovira, que hi viuran amb varis dels seus germans (Tomàs Garròs Mustarós i els seus germans, Joan, Miquel, Josep i Teresa).

En els censos parroquials de 1905 a 1914 en són masovers el matrimoni format per Tomàs Garròs i Carolina Planes i els seus fills (Pere, Francesca, Josep i Miquel). A més viu amb ells el mosso Josep Gamisans.

L'any 1909, mor la Carolina, i en Tomàs Garròs es torna a casar en segones núpcies amb Mònica Iglesias, que entra a la masoveria amb els fills del seu anterior matrimoni (Carme, Maria i Trinitat Trunas Iglesias).

De 1928 a 1934 hi habiten Francesc Cantal Bosch i Carme Quer Martí amb els seus fills (Lluís, Pere, Joan, Maria, Josep, Àngel, Ramon, Joaquim, Salvador i Mercè) i el mosso, Francesc Forter.

Els anys següents, la casa canvià de propietari i la masoveria ha estat ocupada per diferents masovers.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de Béns Protegits; dins *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Fogars de la Selva*.

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable; dins *Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Fogars de la Selva*.

FUGAROLAS i MASÓ, Jaume i VILÀ i CAMPS, Josep (2007). *Fogars de La selva, temps ha*. Fogars de La Selva: Edició dels autors.

